

iOPAGES

tijdschrift over PROGRESSIEVE ROCKMUZIEK

zevende jaargang, nummer 39

augustus 2002

verschijnt 7 keer per jaar

Rush deel 2

STIJLENMIX

No-Man

IS WILSON & BOWNESS

Uriah Heep

1000 KEER EASY LIVIN'

Kaipa

SONORE SOUND

RPWL

STEMMIG FLOYDIAANS

Larry Fast

SYNERGY'S KLAVIEREN

US

HARTJE MOKUM

T

NAÏEF MANNETJE

Product

KLETSNAT CONCEPT

Live:

ROGER WATERS

EDENBRIDGE, RICOCHER,

QUEEN OF HEARTS,

CASUAL SILENCE,

TIMOTHY PURE, RPWL,

SUPERTRAMP, SIMPLE

MINDS, PROCOL HARUM

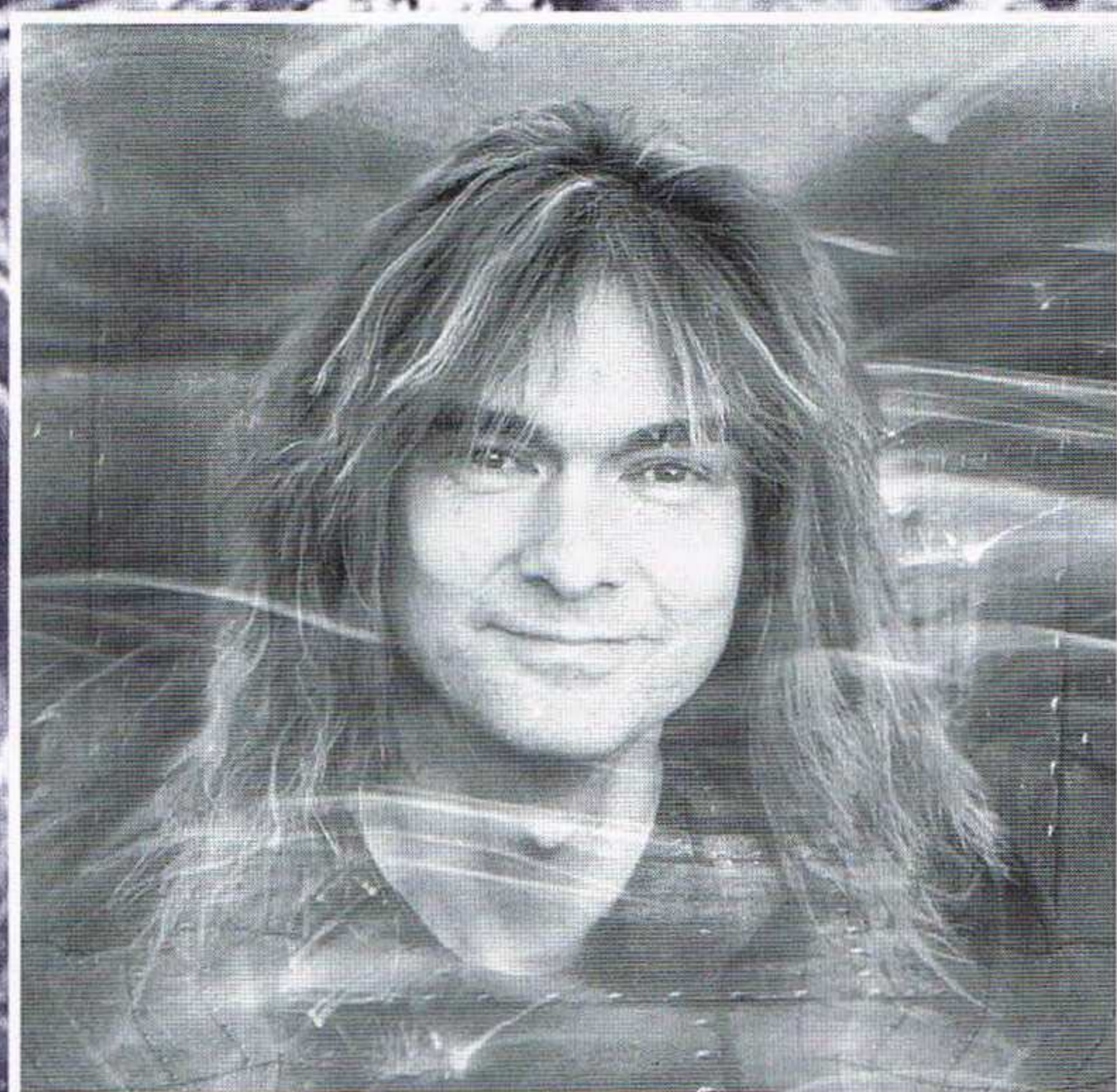
En verder:

NEWSPAGES,

MIJMERINGEN,

& OORDEEL

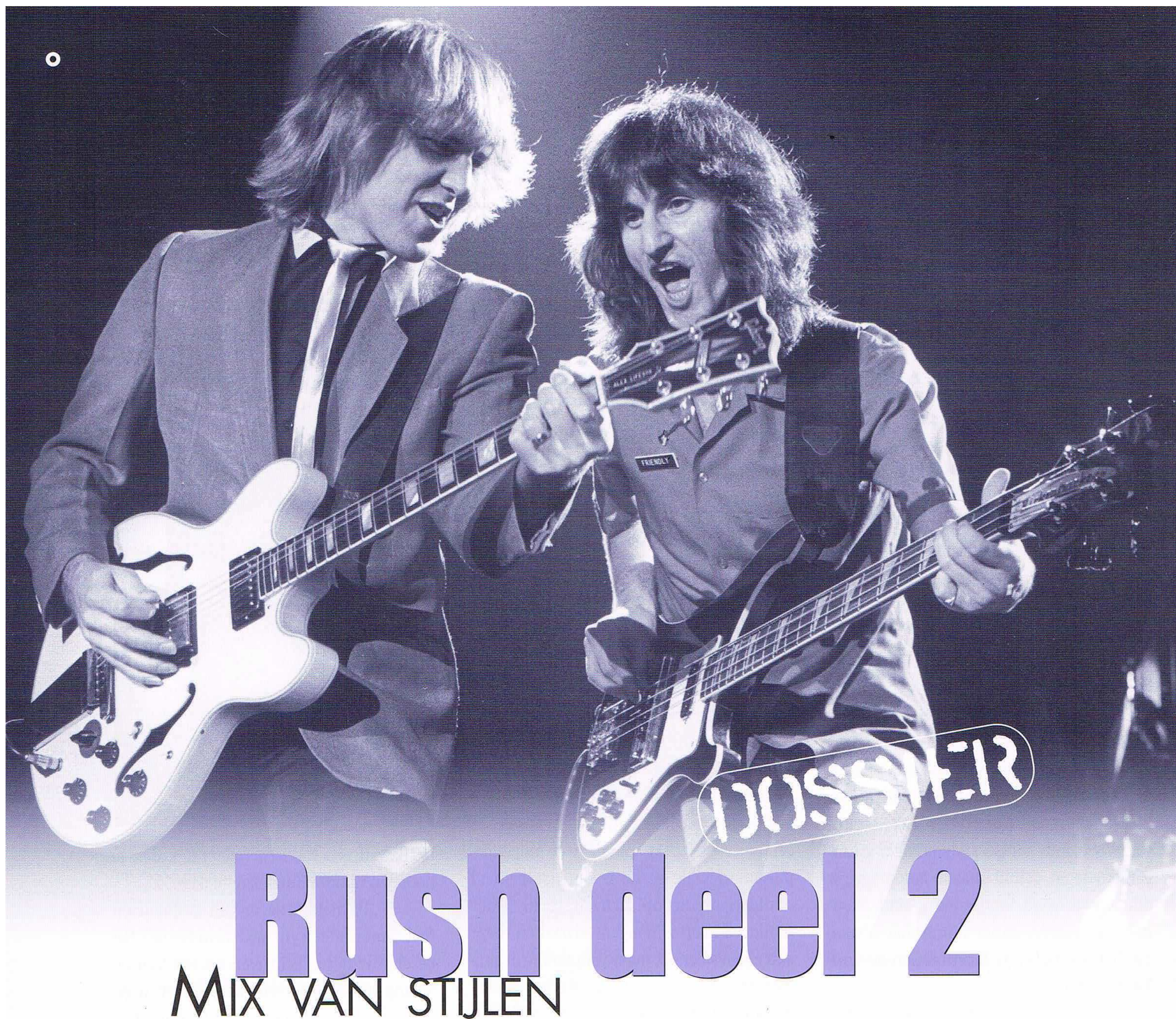
[losse nummers € 5,00]



Ayreontje Beton

Pär Lindh

*Vriesvingers van
Scandinavische toetsenkoning*



Rush, *Fly By Night*, *Caress Of Steel*, 2112, *All The World's A Stage*, *A Farewell To Kings* (ontbrak abusievelijk in de discografie op pagina 48 in de vorige iO Pages) en *Hemispheres*. Het zijn de vruchten van de jaren 1974 tot en met 1978, toen Rush een groot publiek voor zich wist te winnen. In deel 1 van dit dossier (zie iO Pages 38) kwam die periode voor het voetlicht. Hoe verging het dit Canadese trio daarna? Rush duikt na een wereldtoernee al snel weer in de studio, ditmaal in het zonovergoten winterlandschap van Quebec. Ook nu is er de wens van de bandleden om het geluid te vernieuwen. Rush heeft vooral sympathie voor het elektronische geluid van Ultravox en de exotische ritmes van Peter Gabriel en Japan. Op 1 januari 1980 verschijnt het nieuwe album met de titel *Permanent Waves*.

Het geluid is prachtig en past helemaal in het tijdperk van de CD. De power-symfo wordt op *Permanent Waves* gevarieerder uitgewerkt, met minder traditionele symfo-bombast. De vlotte openings-track *Spirit Of The Radio* bevat een leuke reggae-break en is gebaseerd op een echt radioprogramma dat vecht tegen de commerciële terreur van de 'Top 40-achtige

zenders'. Hoe ironisch dat juist dit nummer massaal gedraaid zal worden door alle grote radiozenders! Het aanstekelijke *Freewill* gaat over het maken van keuzes: "If you decide not to choose you've still made a choice!". Het lange op de bijbel geënte *Jacob's Ladder* is een zoektocht naar inspiratie. *Entre Nous* is een eenvoudige rocksong met een dubbele inhoud: het

gaat over de conversatie tussen twee verliefden maar is tevens een boodschap van Rush aan haar fans en de wereld namelijk elkaar ruimte laten om te kunnen groeien. 'Supersub' Huge Syme speelt Grand piano op *Different Strings*. Het slotakkoord heet *Natural Science* en duurt bijna tien minuten. De tekst heeft als boodschap dat we de wetenschap moeten zien als iets kostbaars.

Niet als iets dreigends, want we moeten er juist mee leren omgaan. Het album Permanent Waves wordt een succes en Rush heeft zelfs een hit met de track Spirit Of The Radio. In Amerika komt het album bij Billboard op 4 en in Engeland op 3. Er is platinum in Canada, goud in de USA en zilver in Engeland. Daar is de over het algemeen azijnzure muziekers zeer positief over Rush. In Nederland ook, want Muziekkrant Oor, onder aanvoering van Kees Baars (die nu een 'symfo-uur' doet bij Arrow Classic Rock) komt superlatieven tekort in recensies en concertverslagen.

IMPULSEN

De status van het trio neemt qua uitrusting behoorlijke vormen aan: vier grote tractor-trailers rijden het materiaal van Rush rond (waarde bijna anderhalf miljoen gulden) en men heeft een crew van 25 man die meerijden in 2 bussen en een camper. Rush speelt inmiddels in hallen voor 10.000 tot 30.000 mensen zoals het New Yorkse Palladium. Bij alle concerten is er een enorme interactie met het publiek: teksten worden meegeschreeuwd, vuisten massaal gebald bij nummers zoals Tom Sawyer en solo's denkbeeldig meegespeeld. Dat energieke nummer werd live al gepresenteerd als try-out, terwijl het nog niet op elpee was verschenen. De vernieuwingsdrang van Rush krijgt weer verse impulsen als er een fascinatie volgt voor de muziek van Talking Heads, Third World en Bob Marley, allemaal erg ritmisch dus. Die invloeden verwerkt men in het nieuwe materiaal dat wordt getest tijdens een twee-weekse toer langs de oostkust van de USA. De band besluit hierna om Tom Sawyer flink in te korten zodat het krachtiger klinkt. Een perfecte keuze, want nog steeds is dit nummer een echte 'stage favorite'. De loopjes op de Minimoog synthesizer waren oorspronkelijk bedoeld om dat apparaat te testen in verband met het snelle vals klinken, maar drummer Neil Peart stelde voor het erin te verwerken.

MOVING PICTURES

In februari '81 komt het nieuwe album Moving Pictures uit. De titel is een woordspeling, want op de hoes zien we schilderijen die worden verplaatst met enkele ontroerde toeschouwers daarnaast.

Moving Pictures wordt algemeen gezien als het artistieke hoogtepunt van Rush. Een paar jaar geleden bestond Muziekkrant Oor 25 jaar; in een speciaal nummer gaf men aandacht aan alle stromingen. Zo was er een verhaal over symfonische rock met als slot een soort Top Tien Aller Tijden. Daar stond Rush samen met It Bites als enige 'niet-symfo-dino' tussen groepen als Genesis, The Moody Blues, Yes, ELP, UK en Marillion. Dit geeft aan hoe groot de waardering is voor de vernieuwende muziek van Rush. De eerste twee nummers Tom Sawyer en Red Barchetta (over vrijheid en seksualiteit, met de auto als metafoor) zijn twee inventieve rocksongs, een soort 'symfonische rock and roll'. Het instrumentale YYZ (code van het vliegveld van Toronto) is een hoogtepunt in de muzikale carrière van Rush; wat een spetterend samenspel tussen gitaar, bas en drums! Rush ontvangt later een Grammy Award voor YYZ als beste 'rock-instrumental'. De track Limelight ademt inderdaad een wat schemerige sfeer uit en sluit af met één van die supermeeslepende gitaarsoli van Lifeson, hoogzwanger van de effecten. Het bijna elf minuten durende The Camera Eye laat horen waarom zoveel symfofans Rush koesteren. Uit die hoek komt ook de term 'powersymfo', een perfect term voor het unieke geluid van Rush uit dat tijdperk (van A Farewell To Kings tot en met Moving Pictures). Het broeierige Witch Hunt gaat over vooroordelen, onwetendheid en angst. Middels speciale effecten (het geluid van een onrustige menigte klootjesvolk) en een rauw gitaargeluid wordt de sfeer muzikaal prima vertolkt. De afsluiter Vital Signs is een ritmisch hoogstandje en geeft de liefde van drummer Neil Peart voor reggae (in de stijl van The Police) goed weer.

DRUMSOLO

Deze bijzonder fraaie en vooral artistiek geslaagde periode van Rush wordt afgesloten met een live dubbelalbum en een concertvideo, beide onder de naam Exit...Stage Left. De dubbel-LP bevat opnames van concerten van de Engelse tour en

voornamelijk de Canadese tour in Edmonton en Vancouver. Van de hardrock-periode zijn alleen Beneath, Between And Behind en A Passage To Bangkok aanwezig, verder staan er alle goede nummers van de periode van 1972 tot en met Moving Pictures op. Zeer geslaagd zijn de improvisaties zoals in YYZ, Jacob's Ladder en La Villa Strangiato (razendsnelle, snerpande gitaarsolo die een stuk langer is dan het akoestische, Andalusisch getinte intro op de LP). Een extraatje is de korte akoestische track Broom's Bane, genoemd naar producer Terry Brown wiens bijnaam Broom is. De sfeer op alle plaatkanten is prima. Goed is te horen hoe zowel het publiek als de muzikanten genieten van alles. Een opwindende rol was er voor Neil Peart, 'the professor on the drumkit'. Hij geeft een heerlijke, zeer inventieve drumsolo, zoveel boeiender dan wat de meeste trommelaars ons opdringen tijdens concerten.

INTEGRATIE REGGAE

In de eerste fase ontwikkelde Rush zich tot een band met een progressief hardrockgeluid. De tweede fase kenmerkte zich door het integreren van symfonische rock met als resultaat het patent van Rush op de term 'power-symfo'. In de derde fase zien we dat de drie bandleden hun vakmanschap en muzikale ideeën mengen met moderne trends als reggae, new wave en elektro-pop. De invloed van drummer Neil Peart is hierbij van groot belang. Hij heeft zich enorm ontwikkeld en de ruimte die hij kreeg van zijn collega's op artistieke wijze terugbetaald. In een interview vertelt Neil dat zijn

"NEIL PEART
ZEGT VAN ZICH-
ZELF DAT HIJ
VROEGER EEN
LUI EN OPSTAN-
DIG BAASJE
WAS EN DAT
DRUMMEN HEM
STRUKTUUR
BOOD."



eerste grote inspiratie drummer Michael Giles van King Crimson was. Zijn talent en gebrek aan discipline spraken hem zeer aan. Neil zegt van zichzelf dat hij vroeger een lui en opstandig baasje was en dat drummen hem structuur bood. Hij leerde drummen door alles op de radio mee te spelen, te combineren en er volgens een eigen draai aan te geven. Een drumleraar zei ooit dat als hij hard zou blijven werken Neil zeker professional kon worden. Vervolgens werd drummen een obsessie. Zijn tienerjaren heeft hij er zelfs door gemist, zegt Neil in een interview. Nu houdt hij van het gevoel van hard werken en zweten, oefenen tot bloedens toe! Naast het drummen leeft Neil zich ook uit in sporten als skieën, fietsen en duurlopen. Zo fietste hij tijdens een Europese toernee van Barcelona naar Parijs. Over het algemeen is de drummer binnen de groep vaak degene met de meest ruime smaak. Dit lijkt ook het geval bij Rush, want Neil

houdt van The Police, Talking Heads, Visage, Ultravox, Peter Gabriel en reggae.

De ruime kijk van Neil en de bereidheid van alle bandleden tot experimenteren met moderne trends leiden herfst '82 tot de LP Signals. Hoewel er een paar sterke nummers op staan (zoals het met een zwaar en vet synthesizergeluid gelardeerde Subdivisions) is de invloed van ska (Digital Man), disco (The Weapon) en reggae (Project 3.57 en New World Man) wel erg groot. De toetsen zijn naar de achtergrond gedrukt en het gitaarwerk van Alex is erg bescheiden. Later beaamt Geddy in een interview dat men niet tevreden was over de productie: te saai en de instrumenten waren niet krachtig genoeg opgenomen. Hij meende ook dat men misschien teveel de rauwe en agressieve kant van de groep in toom had gehouden. Desondanks verkoopt de plaat goed, de single Subdivisions doet het niet onaardig.

MODERN EN SWINGEND

De negatieve reacties op het geluid van de LP Signals leiden uiteindelijk tot het vertrek van producer Terry Brown. De nieuwe man wordt Peter Henderson, bekend van zijn werk met Supertramp. Zijn vuurdoop is het album Grace Under Pressure dat op 12 april 1984 verschijnt. De muziek is een logisch vervolg op de ontwikkeling van Signals: een vermenging van de typische Rush 'powersymfo'-sound en diverse moderne stijlen. Vooral de helder klinkende electronica zit er dik door verweven en geeft het geluid van Rush een moderne en swingende draai.

Medio '85 komt het album Power Windows uit en het geluid is indrukwekkend. Toch lijkt een aantal nummers te zijn gemaakt op de automatische piloot. Ook verdrinkt gitarist Alex Lifeson een

"ONDANKS DE
KRITISCHE
NOTEN BLIJVEN
DE CONCERTEN
VAN RUSH EEN
BELEVENIS."



beetje in zijn effecten. Maar nummers als Manhattan Project (over de atoombom), Marathon (over doorzettingsvermogen dat je moet hebben om dromen te verwezenlijken) en het meeslepende Mystic Rhythms (met Afrikaanse en Oriëntaalse ritmes en atmosferen) klinken groots.

Ook het volgende Rush-produkt Hold Your Fire (september '87) laat een Rush horen met nummers die op de automatische piloot lijken te zijn gemaakt en songs die krachtig en meeslepend klinken (Forse Ten, The Mission en Turn The Page). Ondanks de kritische noten blijven de concerten van Rush een belevenis. Aan het einde van het concert in Ahoy worden er reusachtige rode ballen over het publiek uitgestrooid.

TECHNOCRATISCH

Ook het live album A Show Of Hands en de gelijknamige concertvideo bevestigen de klasse van Rush op het podium: magnifiek samenspel tussen de drie heren (met de nodige humor), enerverende soli en een spectaculaire liveshow (lichten, lasers en filmpjes). Het meest opvallend is dat je goed kunt horen dat Rush in deze bezetting al ruim 20 jaar samenspeelt. Op het podium zijn de heren van Rush nu drie drukke baasjes, naast de gewone partijen op bas, gitaar en drums heeft iedereen wel te maken met het bedienen van apparatuur om andere instrumenten als toetsen in het massale geluid te betrekken. Men verwijt Rush dan ook te zijn verworden tot een technocratisch geheel. Maar de groep ziet dit als een uitdaging, bovendien blijft de interactie met het publiek warm en enthousiast. Vooral Geddy en Alex voeren regelmatig een act op waarbij ze elkaar dollen en tijdens de meest moeilijke partijen lachend tegen elkaar botsen. Overigens vind ik, zonder de anderen tekort te willen doen, Alex Lifeson op A Show Of Hands de uitblinker. Hij laat zien en horen tot de top 10 van de rock gitaristen te horen met zijn unieke, zeer herkenbare en gevarieerde geluid: van getokkel en riffs tot die sterk opgebouwde, vaak bijtende soli met frequent gebruik van effect-pedalen. Of het nu gaat om pure rock and roll, zware symfo of wat meer gepolijste rock, zijn spel staat altijd als een huis en is een belangrijk fundament van elke Rush song!

Na het album Hold Your Fire neemt Rush een behoorlijke tijd vakantie. De

band wil het gezin en zichzelf weer leren kennen. Op die manier nemen de muzikanten afstand van de razende molen waarin Rush is beland. Alle Rush bandleden zijn inmiddels getrouwd en hebben kinderen. Geddy's vrouw heet Nancy Young, ze hebben een zoon (Julian) en een dochter (Kyla). Alex trouwde met zijn jeugdvriendin Charlene, zij hebben twee zoons (Justin en Adrian). Neil trouwde met Jackie en kreeg een dochter (Selena). Helaas verongelukte zijn dochter augustus '97 op negentienjarige leeftijd met haar jeep en overleed zijn vrouw juli '98 aan kanker. Wat een persoonlijke tragedie om je meest dierbaren zo jong te verliezen!

SONGMATIG

Eind '89 kiest Rush voor de songmatige aanpak met het album Presto, geproduceerd door Rupert Hine. Pakkende zanglijnen, subtiele breaks en korte heftige solo's met functioneel toetsenwerk kun je hier horen. Alles klinkt helder en open, de luisteraar kan zich door de strakke en songmatige aanpak al snel inleven in de nummers. Volgens Neil Peart is de band bezig met het knutselen van melodieën en ritmes, om zo een song de beste interpretatie te geven.

Twee jaar later gaat Rush met het album Roll The Bones nog verder met de toegankelijkheid gezien de vele aanstekelijke refreinen en trendy ritmes zoals funk en rap. Weer twee jaar later heeft ook Rush zich overgegeven aan de Seattle-grunge populariteit. Helaas kan het betreffende album Counterparts niet overtuigen: er zit weinig spanning in, de teksten zijn verre van boeiend, de toetsen klinken veraf en het gitaarwerk is rommelig.



DISCOGRAFIE DEEL 2

Permanent Waves	1980
Moving Pictures	1981
Exit...Stage Left (live)	1981
Signals	1982
Grace Under Pressure	1984
Power Windows	1985
Hold Your Fire	1987
A Show Of Hands (live)	1988
Presto	1989
Roll The Bones	1991
Counterparts	1993
Test For Echo	1996
Different Stages (3-CD)	1998



In de herfst van '96 verschijnt het nieuwe album Test For Echo. Hierop laat Rush horen dat men het Canadese powertrio niet mag afschrijven na het teleurstellende Counterparts-album. Opnieuw is er de songmatige benadering, maar nu is het vooral Alex Lifeson die opvalt met vette gitaarriffs. De band klinkt over het algemeen toegankelijk en vrij stevig, in de lijn van albums als Caress Of Steel en 2112, maar dan veel moderner en gepolijster. Toetsen zijn slechts functioneel te horen, Geddy Lee lijkt zich weer helemaal te concentreren op zijn basspel.

In november '98 verschijnt er (zoals na elke fase van vier albums) weer live materiaal van Rush: de 3-CD box Different Stages met veel nummers uit de vierde fase. Als verrassing speelt het trio de hele compositie 2112 en zit er een extra CD bij met opnames van concerten tijdens de A Farewell To Kings tour ('78 in

Hammersmith Odeon in Londen), met onder meer het nummer Cygnus X-1, tot nu toe alleen bekend van bootlegs. De 3-CD box Different Stages mag gerust een muzikaal document in de geschiedenis van de rock-muziek worden genoemd, wat een klasse, inventiviteit en spelplezier! Deze box is de afsluiting van de vierde fase, op naar Fase VI! De nieuwe cd Vapor Trails (zie recensie iO Pages 38) is de eerste aanzet.